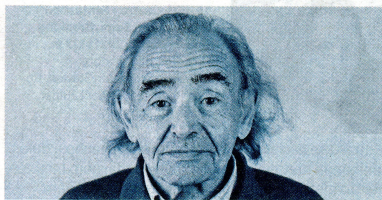

La mirada des de l'Empordà

PER **JOAQUIM ROGLAN**
@diaridttarragona

UN ESTIU AMB ESPORTS NOUS ELS WGS OBLIDEN LES TRADICIONS DE LES TERRES TARRAGONINES

Periodista

Amb arrels familiars a la Terra Alta, Joaquim Roglan va ser corresponsal a Ràdio Reus i cofundador d'Informes-Ebre. Professor universitari, ha treballat als principals mitjans de comunicació de Catalunya i ha escrit vint llibres. Viu retirat a l'Empordanet.

Modes i morres. Els populars World Sport Games de Tortosa aporten diners i invents en anglès. El seu programa arracona la morra o les bitlles, que són jocs amb molta història a les comarques tarragonines

Els World Sport Games de Tortosa han aportat més d'un milió d'euros a les comarques ebre-ques i més de tres mil esportistes de més de quaranta països han participat en aquesta mena d'Olimpiada popular. Amb èxit de públic i crítica, però amb poca presència televisiva i mediàtica, segons alguns organitzadors. Els WSG són una d'aquelles iniciatives internacionals plenes de bones intencions, com ara que hi participin esportistes i jugadors no professionals, gent gran, jove, dones i homes de diferents països i cultures, i tot en un ambient de «tolerància, respecte i sostenibilitat». Combinats amb activitats turístiques i culturals, apleguen més de vint esports populars i clàssics com l'atletisme, el futbol o la natació. I d'altres molt moderns i poc coneguts, com la «pole dance», el «mamanet», el «wheel gymnastics» o el «fistball», que són més fàcils d'explicar i de practicar que de traduir al català.

Tampoc ha tingut gaire ressò televisiu que, en les mateixes dates, dos rapitencs s'han proclamat campions del món de Morra al Murramondo a Còrsega, malgrat que és un joc ancestral d'origen desconegut que ja practicaven els egipcis, els romans i els legionaris que van sortir de Tàrraco per anar a jugar-se a la morra la túnica de Crist sota la creu. La morra és molt popular al sud de Catalunya, a l'Aragó, a Itàlia i a alguns països sud-americans. Segons l'historiador noucentista Josep Pijoan (Barcelona, 1879 - Lausana, 1963), hi ha dues variants:

la llatina i la tarragonina, que és pròpia del Camp de Tarragona. Tanmateix, es considera que ara Sant Carles de la Ràpita és el cap i casal de la morra i de la seva supervivència. Semblant al parells i senars, consisteix a encertar el nombre de dits mostrats entre dos jugadors que amaguen un puny darrere de l'esquena. Més aviat tavernari, el feixisme el va prohibir a Itàlia perquè, maridat amb licors, sovint acabava a ganivetades. No obstant això, els seus aficionats diuen que és bo per la canalla a l'hora d'exercitar el càlcul i la ra-

Els World Sport Games són una d'aquelles iniciatives internacionals plenes de bones intencions

pidesa mental. Abans de la normalització lingüística, també s'anomenava jugar als «xinos».

Què té a veure la morra amb els WSG?, es pot preguntar. Doncs molt o res, segons com es miri. Res perquè no necessita poliesportius, ni equipaments, ni música, ni roba esportiva cara. O molt, perquè ambdós són jocs i esports populars. Però mentre als WSG hi ha campionats de petanca, que és un joc molt francès que practiquen molts catalans, no té competicions de bitlles o birles. Semblant però més català, aplega centenars de clubs a Catalunya, té federació pròpia i el document més antic sobre les bitlles data de l'any 1376 i és de Torroja del Priorat. Si del que es tracta és de llençar

alguna cosa per caure el més prop possible d'una altra, hi ha la ferradura, que és senzilla i surt bé de preu. O la xarranca, que només requereix una pedra, uns números i uns hàbils saltirons. O la baldufa, reina dels jocs tradicionals i quatre mil anys anterior a Crist. La llàstima no és que els WSG no les admeten, sinó que, a més de practicar-se poc, es perd el vocabulari propi de la morra o de les bitlles. Mentrestant, l'anglès guanya terreny al català.

Tot recordant jocs que no es veuen als carrers ni a les places ni als WSG, també es perden els de la corretja o el mocador. I és difícil contemplar corrides de pedres al cabàs si no es visita Ascó. Molta mainada no sap ni què és l'un, dos tres, toca parret. El de l'arrencacebes ara només és una tècnica policial en problemes d'ordre públic. A estirar la corda entre dos grups, només hi són aficionats alguns polítics que els hi agrada trencar la corda. Perseguir ànecs a l'aigua és delictes de maltractament animal.

Les carreres de cintes amb rucs s'acaben perquè quasi no queden rucs i els animalistes as-setgen. Al cavall fort (abans, «xurro, manga, mangotero») no s'hi juga per evitar que la quitxalla pateixi fractures o lesions musculars més lleus que en alguns esports dels WSG. Neuròlegs i psicopedagogs estudien els efectes mentals dels nous jocs audiovisuals, quan ja pocs mestres i famílies ensenyen càlcul i agilitat cerebral amb el joc del pare carbasser. I pel que fa a jocs com el mentider i el dels disbarats, només cal mirar els telenotícies.